

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
ОДЕЉЕЊЕ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
ОДБОР ЗА ОНОМАСТИКУ

ОНОМАТОЛОШКИ
ПРИЛОЗИ

II

Уређивачки одбор

академик Павле Ивић, дописни члан Фанула Папазоглу
и професор Љиљана Црепајац

Главни уредник

ПАВЛЕ ИВИЋ

БЕОГРАД

1981

ИЗ ТОПОНИМИЈЕ ОКО СРЕДЊЕГ ТОКА
РИЈЕКЕ ЗЕТЕ

РИЈЕКЕ ЗТЕ

РИЈЕКЕ ЗЕТЕ

Познато је да топономастика једног подручја у великој мјери представља израз низа етничких, социјалних и других особина становништва. Она, често боље него ишта друго, говори о начину живота, о односу човјека према природи, његовој историјској судбини на одређеној територији итд. Она, исто тако, својим слојевима, говори о друштвеним, понекад и о природним промјенама које су настала на одређеној територији, одраз је минулих времена и положаја људских генерација у њима. Топономастика takoђе даје интересантне и често значајне податке о структури језика, посебно о његовој фонетици и лексици, али и о другим језичким појавама.¹

У овом раду обрађујемо топонимију средњег а дијелом и доњег тока ријеке Зете (у Црној Гори), захватајући тиме највише територију Бјелопавлића, дијелом Загарача (у Катунској нахији) и Доњих Пјешиваца.² Међутим, из топонимије овог подручја задржаћемо се, овде, на микротопонимима чији су називи формирани према именима биљака и према именима животиња, тј. биће ријечи о фитонимима и зоонимима на овом подручју. Уз то, осврнућемо се на нека деминутивна и нека сложена образовања.

¹ Ако се, на пример, погледа наш списак микротопонима с префиксом *под*, или с овим предлогом као првим дијелом назива сложеног из двије или више ријечи, видјеће се да се он слаже с акузативом у локативској функцији (изузетни су примјери где постоји граматички облик инструментала са овим предлогом). То је очит пример позиције инструментала мјеста у говорима подручја о којима је ријеч.

* Грађа је дата за територију као целину. Само је понегде издвајан Загарач, и то више због разлика у акценту него због постојања назива само на његовом подручју. Џелови Пјешиваца који су обухваћени акценатски се не разликују од бјелопавлићке територије, макар када су упитању микротопоними из наших спискова, јер се ради о граничном подручју где се осјећа узајамни утицај акцентуација Пјешиваца и Бјелопавлића. У самим Бјелопавлићима се појављује и источнохерцеговачка акцентуација. У таквим случајевима су дати дублети (а ријеч је о називима локалитета у западним Вражегрмцима).

1. Микротопоними настали ћо именима биљака (фитонимима)

На „репертоару” микротопонима овога типа на подручју о којему говоримо налази се нешто више од 70 врста биљака. Ради се о називима око 300 локалитета, што представља, по грубој процјени, можда нешто испод 8% микротопонима цјелокупне територије о којој је ријеч. Називи обухватају биљни свијет у његовој великој шароликости — од бјелуха, траве која расте у непродуктивним, кршевитим предјелима, до лойуха, бураче или шт匍ре — које расту у води односно у мочварним предјелима. Сама именовања показују и природу земљишта, и његову продуктивност, и конфигурацију, и климатске и еколошке услове и др. Биљни свијет типа бор, буква, јавор и сл. показује да се топоними налазе у вишим предјелима, шрешиња, крушка и сл. — у средњим, кујина, мура 'дуд' и сл. — у нижим итд. Заступљен је цио низ биљних врста — од дивљих које човјеку не доносе никаквих непосредних користи, до оних које му служе за исхрану (житарице, воће, поврће). Налазе се и врсте које на овом подручју немају одговарајуће климатске услове, какве су ма-слина, оскоруша и сл. Подручје о којему је ријеч захвата територију чији је распон надморске висине од свега стотинак метара (Бјелопавлићка равница, дио Доњег Загарача и дио Доњих Пјешивица) до 1.500 или више метара (каква су подручја брдског источног и сјеверног дијела Бјелопавлића — падине Прекорнице, Лисца и др.).

Да бисмо могли да вршимо анализу, прво ћемо дати списак микротопонима ове категорије.⁸ Из практичних разлога уз топониме смо дали скраћенице које означавају врсту земљишта. Тако имамо: л — ливада, н — неплодно земљиште, њ — њива, срп. — кршевита страна, за — забран, ш — шума, х — вода, зас. — заселак, с — спила, јама. Зг означава Загарач а ДП — Доње Пјешивице.

Бјелиш, л, н	Бјечина, и
Бјелиши, л, н	Бјстан, њ
Бјелух, н	Бостан — Зг, њ
Бобија, н	Бостани — и Зг,
Бобовиће, њ	Брезовја рјупа, за
Бобовиште, њ	Брестјица, л
Бори, ш, н — ДП	Брестовја долина, њ
Брниј брјег, стр.	Брестовја под — Зг, ш
Боровићина, за	Брјестово, село
Бордовица, за	Брјејешкб брдо, н
Брово, за	Бријешци, н
Бровов дб, за	Бријешци, н
Борђина, село	Брштевја глава, ш
Бороњина, село	Буквице, ш

⁸ Напомињемо да је о чистим појмовима „ливада”, „њива”, „шума” и сл. могуће говорити само када је у пitanju Бјелопавлићка равница. На осталим подручјима увијек је ријеч о различитим површинама, па под једним називом имамо и њиву, и ливаду, и пашњак, и забран, и неплодно земљиште (које је, по правилу, покривено шумским растињем, махом ситногорицом).

- Бўкова прѣдѣл, за — *заселак*
 Бўкови прѣдѣл (masc.), за — *заселак*
 Бўкови лѣнци — Зг, за — *заселак*
 Бўковица, за — *заселак*
 Буксенѣ главицা, и — *главица*
 Буксенѣ јама, с — *јама*
 Буксенѣ страна, стр. — *страница*
 Буксенѣ брѣјег, и — *брѣјег*
 Буксенѣ поток, х — *поток*
 Бурѣча, и — *чешма*
 Бусице, и — *чешма*
 Бўснї дѣ, и — *дѣ*
 Вѣль лїповац, стр.
 Виноград, за, виноград
 Виноградицা, за — *виноград*
 Виноградина, за — *виноград*
 Виноградицше, за — *виноград*
 Виноградицше, за, и — *виноград*
 Више Мѣкльена, стр.
 Вїшња — Зг, л, и, и
 Вишњатѣ ливада, л — *ливада*
 Вїшњице — Зг, л — *ливада*
 Вѣдна бўква, за — *бўква*
 Врбово, зас.
 Вѣскѣ (<врбска) главицা, стр.
 Вўкотрн/Вукотрн, и, и
- Главицা брѣјешка, стр.
 Гѣръи дїњак, и — *бѣлак*
 Гѣръи дїњак, и — *бѣлак*
 Грабицна, ш — *заселак*
 Грабина, ш — *заселак*
 Грабовѣ ўлица, стаза — *улица*
 Грабов поток, за — *поток*
 Грабовик/Грабовик, за — *заселак*
 Грабовина, за, л — *заселак*
 Грабови пазар, за — *пазар*
 Граббовље/Граббовље, за — *заселак*
 Грапскѣ долина, за — *долина*
 Граповицше — Зг, за, и — *заселак*
 Грапорицта, за — *заселак*
 Грапорицше, за — *заселак*
- Дебелла шуме, за — *заселак*
 Дѣнье шуме, за, щ — *заселак*
 Дѣньи дїњак, и — *бѣлак*
 Дѣньи дїњак, и — *бѣлак*
 Дѣньи ѹескѣвац, х — *заселак*
- Драча, и, за — *заселак*
 Драче, и — *заселак*
 Драчанов пѣд, за — *заселак*
 Драчевиц — ДП, за — *заселак*
 Драчевица, стр. — *заселак*
 Драчевина, стр., за — *заселак*
 Драчевина, и — *заселак*
 Драчица — Зг, зас., за — *заселак*
 Драчице, стр.
 Драчице, стр., за, и — *заселак*
 Дренѣвѣ рѣпа, и — *рѣпа*
 Дренѣвак, х, л, и — *рѣпа*
 Дрѣнови, за, и — *заселак*
 Дренѣвица, л, и — *заселак*
 Дренѣвѣ ждријело — ДП, за — *заселак*
 Дренѣвѣ катуниште — Зг, за — *заселак*
 Дрѣнчићи, за — *заселак*
 Дријенак, л, и — *заселак*
 Дубови, за, л — *заселак*
 Дуваниште, и — *заселак*
- Зановѣтна главицা, и — *главица*
 Зеленика, за — *заселак*
 Зеленике, за — *заселак*
- Јѣблан, и — *бѣлак*
 Јѣбука, и, и — *бѣлак*
 Јѣбуке, зас., и, и — *бѣлак*
 Јѣбуковац, и, за — *бѣлак*
 Јѣбуков дѣ, за — *бѣлак*
 Јѣбукове рѣпе, за — *рѣпа*
 Јѣбукови дѣ, за — *бѣлак*
 Јавбр, ш — *заселак*
 Јаврова рѣпа, за — *рѣпа*
 Јавров дѣ, за — *бѣлак*
 Јаврови лѣнци — Зг, за — *заселак*
 Јарик, и — *заселак*
 Јасен, за — *заселак*
 Јасеновац, за, и — *заселак*
 Јасенова пѣпрѣт, и — *заселак*
 Јасенов крѣш — Зг, и — *заселак*
 Јасенови дѣ, за — *заселак*
 Јасеновица, ш — *заселак*
- Јасѣње, за — *заселак*
 Јасїка — Зг, ш — *заселак*
 Јасїке — Зг, ш, за — *заселак*
 Јасик, за — *заселак*
 Јасиковица — Зг, и, за — *заселак*
 Јасиково огњиште — ДП, за — *заселак*

- Јечмик, ъ
Јечмийште, ъ
Каћун-камен, н
Конопишта, ъ, л
Конопиште, ъ
Конопјеник, л
Коприве, ъ
Копривина рупа, ъ
Кострикова продо — Зг, за
Коштан, ъ, л
Кошћелаче — Зг, ъ, л
Криви орах — Зг, ъ, за
Кртолице, ъ
Кртолишта, ъ
Кртолиште, ъ
Крӯшев дб, л, ъ
Крӯшка, л, ъ
Крӯшке, л, ъ
Крушёвље, ъ за
Крӯшкё купине, за
Крушкоба рупа, ъ, л
Крӯшкй дб — Зг, за
Крӯшков дб — Зг, за
Крушкоби дб — и За, за
Крӯшица — и ДП, за, л
Крӯшице, л, ъ
Крӯш од Вишње — Зг, за, л
Күн, за
Күнак, зас., н, за, ъ, л
Куновача — Зг, л, ъ
Кундови главица, за
Купинјава — ДП, л
Купинова главица, за
Купинова продо, за
Купинов дб, за, ъ
Күпиново, село
Купиново, село
Купинский бrijег, за
Купински лаз, за, л
Купусишта, л, ъ
Купусишта, л, ъ
Купусиште, л, ъ
Купушњак, ъ
Купушњаци, ъ, л
Ладина крӯшка — Зг, л, за
Ладов дуб — Зг, за, ш
Ланишкй бrijег — ДП, за
- Лানьшта, л, ъ, за
Ланьште, л, ъ, за
Лећевиште/Лећевиште, л, ъ
Лећика — ДП, ъ, л
Лећинска рупа — Зг, ъ, л
Лијесак — Зг, л, ъ
Лијеска, ъ, л, за
Липа, за, н
Липе — Зг, ш, и
Липоваче — Зг, л, ъ
Липовац, за
Липовица, ъ, л
Липовице, ъ, л
Липоваба долина, за, л
Липоваба рупа, ъ, за
Липоваба страна, за, стр.
Липовий дб, за
Липовий крш, за
Липовий тбр, ъ
Липовоба пландиште, за
Лозица/Лозица, за, л
Лозице/Лозице, за, л, н
Лозница, за, н
Лознице, за, н
Локвай, ъ, л
Локвайи, ъ, л
Лопушат главица, н
Љеска продо — Зг, за
Љески ббер — Зг, за
Љескоба долина, — Зг, за
Љескоба рупа — Зг, за
Љескобац, х, л, ъ
Љескобвник, ъ, л
Љескобоба пландиште — Зг, за
Љескобви, л, ъ
Љута Драча — Зг, зас.
Магрёва, ъ, л
Магрёвий крш, за, н
Магриве рупе — Зг, за
Макљене, за, ш
Макльён, ъ, л
Макљеновак, за
Макљенове долине — Зг, за, л
Малаба папрят, за, ъ
Марково шеничаште, ъ
Маслине, за, л
Метића трн, л, ъ

- Мë(с)твица, ъ
 Мûрва, ъ, л
 Мûрве, л, за
 Мûрвице, ъ, л, за
 Овайне, ъ, л
 Опсёне — Зг, ъ
 Опсйне — Зг, ъ
 Орâси, ъ, л
 Ора(x), ъ, л
 Орâх — Зг, л, ъ, за
 Орâова лâка, ъ, л
 Орâовача, ъ, л
 Орâова прôдб, за
 Орâове прôдоли, за
 Орâшкâ јâма, н, с, х
 Орâшкâ нâйва, ъ
 Орâшкâ ўлица, н
 Орâшије, зас.
 Оскоруша, ъ
 Пâпрати. ъ. л, за
 Папратине — Зг, ъ, за
 Пâпратнë долине, ъ, л, за
 Пâпратни дô, за
 Пâпратњë рûпе, ъ, л, за
 Пёлим, н, за
 Пелйнов вр(x), за
 Петрùшин, за, ъ, л
 Пйтомâ Лôза, зас., за, ъ, л
 Под бобовиште, л, ъ
 Под вишње, за, ъ
 Под врбу, л, ъ
 Под грмље, за
 Под дрijен, за, ъ
 Пôд дûб, ъ, л
 Под дûбове, ъ, л, за
 Под зânовијетнîй бrijег, за
 Под јасêне, л, за, ъ, н
 Под крûшку, л, ъ
 Под крûшке, ъ, л, за
 Под лîпу, ъ
 Под лîпте, за, ъ
 Под љескôвац, ъ, л
 Под мâкльен, ъ, л
 Под мûрву, л, ъ
 Под мûрве, л, ъ
 Под дра(x), л, ъ
 Под трёшњу, ъ, л
 Под трёшње, л, ъ
 Под фрбу, л, ъ
 Под церике, л
 Под цёром (instr.!)
 Попôва пâпрат, ъ, л
 Праскица, л, ш, за
 Просенй дô, ъ, л
 Просенй прôдб — и Зг, ъ, л, за
 Рâдбôв орâх — Зг, ъ, л
 Рâжине, ъ, л, н
 Репача, ъ, л
 Рёпийште, ъ, л
 Ржине, ъ
 Ржишкâ прôдб — Зг, за
 Ржишта — Зг, зас.
 Ржиште — Зг, за
 Рûдâ бûква, за
 Рûјева, за
 Рûјев грм, за
 Рујёв бrijег, за
 Рујёвâ главијца — Зг, за
 Рујёвâ стрâна, н, за
 Смоквица — Зг, ъ, за
 Смокôвî крш, н
 Смокôвî крши, н, за
 Смокôвине, за
 Смоковине — Зг, за
 Смокôвник, за
 Смрдљиков крш, за
 Сенокôски бrijег — Зг, за
 Сенокôски дрijен — Зг, за
 Сенокôша, за, л
 Тôпола, ъ, л
 Тôполица, ъ, за
 Тополôво, за
 Трепетљикова главијца, за
 Трёшње, л, ъ
 Трёшњёвâ стрâна, за
 Трёшњёвî дô, за
 Триâк, за
 Триâнски крш — Зг, н
 Триâци, н, за
 Трн, ъ, л
 Трнôвâ рûпа, за
 Трнôвë рûпе — Зг, за, ъ, л
 Трнôвача, ъ, л, за

Трнови, ъ	Чербовје, зас., за
Трнбвица, за, ъ	Црвена папрѣт, за
Трнов дѣ, за	Чичков дѣ, за
Трнбвї дѣ, за	Шенїчине — Зг, ъ, за
Фрба, ъ, л	Шенїчайшта, ъ, л
Фрбе, ъ, л	Шенїчайште, ъ, л
Фрбовик, л, ш	Шипак — Зг, за
Цѣр — ДП, за	Шипковач — Зг, за
Церак, л, ъ	Шмрдљиков крш, за
Цербвї дубрѣва, за	Штиљанов виш, за
Цербвѣ рўпе — Зг, за	Штура, ъ, н
Цербвї брїјег, за	Шуме*, ш, ъ, за

Неки називи се јављају на више мјеста, у истовјетној или веома сродној форми. Такви су, на пример: Бобовишиће, Борово, Боровина, Босићан, Буквице, Бусице, Виноград, Виноградина, Грабина, Грабовик, Грабовина, Граовишиће, Граоришиће, Драча, Драче, Дренова рўја, Дреновац, Дренови, Дреновица, Дријенак, Дуванишиће, Јабука, Јабуке, Јасен, Јасеновац, Јасик, Јасике, Јечмишиће, Конойшиће, Кошеле, Кримолишиће, Круниччица, Куњовача, Кунаќ, Куйусишиће, Куйушњак, Ланишиће, Лийа, Лийовача, Лийоваче, Лозица, Лозице, Јесковац, Овсине, Орах, Ораси, Падрајан, Праскица, Рейшиће, Ржшиће, Смоквица, Смоквина, Сенокоша, Тойолице, Трњак, Трнова рўја, Трнове рўје, Трновача, Трновица, Фрбовик, Церовље, Шеничишиће, Шуме итд.

Како се види, у називима се појављују следеће биљке: бјелух, боб, босићан (= дња и лубеница), бреза, бријесић, бришћан, буква, бунса (шимишир), бус, бусика, бурача, виш, вишња, врба, іраб, ірах, драча, дријен, дуб, дуван, зеленика, зановијећ, јаблан (= топола), јабука, јавор, јасен, јасика, јечам, каћун, конойља, койрива, костирика, кошћан, кошћела, кршала (= кромпир), крушка, кун (овина), күйина, күйус, лан, лећа, лијеска, лийа, лоза, локвањ, лойух, мајрива, макљен (= клијен), маслина, метвица (горска метвица, уп. *Calamintha officinalis*, позната и као мирисна, и планинска метвица⁴), мурва (= дуд), овас, орах⁵, оскоруша, пайрак, ћелин, ћетрушин (= першун), ћраска (= брескова), ћросо, ћиеница, раж, реја, смоква, смрдљика (уп. *Ceratonia*, *Pistacia*⁶), ћитола, ћрејећиљика

* Овде су унијета не само имена настала према именима биљака него и нека која су у вези са пољопривредним културама и уопште растињем (нпр. Сенокоша, Шуме, Виноград и сл.).

⁴ Д. Симоновић, *Ботанички речник*, САНУ Бгд, Пос. изд. СССХVII, 1959, 87. Уп. и В. Šulek *Jugoslavenski imenik bilja*, Zagreb 1879, 235.

⁵ Питање је да ли су називи као: Ораовача, Ораова лака, Ораова ћрндо, Ораове ћрндоли, Орашка јама, Орашка њива, Орашка улица, Орашије и сл. формирани по имену биљке орао или према птици орао, или пак (нпр., Орашка њива) према нечemu другом.

⁶ Д. Симоновић, нав. дјело, 111.

(= јасика, *Populus tremula*⁷), *шрешиња*, *шрн*, *шрњина*, *цер*, *чичак*, *шишак* (= нар), *шишура* (врста барског растиња, сличног барској трсци).

Врло је много именовања женског рода — просто као да њиве, ливаде, шуме, забрани и сл. захтијевају тај род. Неплодно земљиште ређе је именовано по биљкама, што је и логично. Називи су млађег поријекла, углавном су сви словенског постања, изузетно су романизми или турцизми (рецимо, према именима *босићан* или *букса*).

У именовањима доминирају три врсте наставака којима се формирају називи, и сваки од тих наставака даје, у одређеном степену, карактеристике земљишта, тј. однос човјека према њему. Најчешћи наставци су: *-шиша*, *-шише*, *-ина*, *-ин*, *-ине*, *-љак*, *-ика*, *-ка*, *-ик*.

-шиша: *Решишића*, *Ржшишића* и сл;

-шише: *Бобовишиће*, *Винојрадишиће*, *Граовишиће*, *Дуванишиће*, *Јечмишиће*, *Конойшиће*, *Кријолишиће*, *Кујусишиће*, *Ланишиће*, *Леђевишиће*, *Решишиће*, *Ржшишиће*, *Шеничишиће*. Сви ови називи се односе на површине на којима су се гајиле биљке одговарајућег имена. Скоро увијек се ради о равним површинама; обично су то заравни у кршевитим предјелима — увале, вртаче и понекад, али доста ријетко, шире равно земљиште. На тим површинама се сада обично не гаје биљке по којима су имена добијена, премда не мора увијек бити тако (нпр., неко *кријолишиће* је и сада површина на којој се гаји кромпир и сл.);

-ина, *-ине*: *Бобовине*, *Боровићина*, *Бороњина*, *Борчина*, *Винојрадине*, *Грабина*, *Грабовина*, *Драчевина*, *Овсине*, *Ойсине*, *Пайрашине*, *Ражине*, *Ржина*, *Смоквине*, *Шеничине*. Овдје је ријеч о земљишту карактеристичном по биљкама чије име носи, ређе је у питању земљиште на којему се гаји одговарајућа биљка, тамо је она (ако је има) најчешће самоникла. Даље, ради се о земљишту на којему успијева, или је успијевала одређена биљка (за разлику од наставка *-шише*, који показује називе површина на којима су се гајиле биљке одређеног имена у прошлости);

-ка, *-ика*, *-ак*, *-ик*: *Грабовик*, *Дријенак*, *Дријенка* (f.), *Зеленика*, *Јарик* (јарик је и име јаром житу), *Јечник*, *Конойјеник* (коноопља се на овом подручју више никадје одавно не гаји), *Кунак*, *Кујушићак*, *Леђника* (и леђа се више овдје не гаји), *Макљеновик*, *Љесковник*, *Трњак*, *Фрбовик*. Рекло би се да су називи локалитета са овим наставцима добијени и по особинама земљишта погодним за успијевање одређене биљке, и по томе што се на земљишту некада гајила дата биљка, и по карактеристичним биљкама за то земљиште, и сл.

У погледу облика пријевске одредбе разликују се два типа. Први имамо у именима: *Грабови йазар*, *Дренов бједријело*, *Дренов бјајунинишће*, *Јабуков дб*, *Јаворов дб*, *Јаворов лонци* (Зг), *Јасенов дб*, *Крушков буја*, *Крушик бујине*, *Крушков дб*, *Крушик бријеј*, *Леђинска руја*, *Лийов долина*, *Лийов сијфана*, *Лийов руја*, *Лийов дб*, *Лийов кри*, *Лийов шдр*, *Лийов йландинишће*, *Љесков бјајунинишће* (Зг), *Љубаша*

⁷ B. Šulek, nav. djelo, 367, 413.

Драча, Мдиреви кри, Маиреве рује, Ораника јама (како смо рекли, ово име подсећа на име биљке, али може бити добијено и на основу имена птице *орао*). Но, вјероватно је добијено према биљци *орах*, јер у Бјелопавлићима, где се налази ова јама, да је од *орао* — било би *оражскა*. Она је, заправо, на граници Бјелопавлића и катунског села Загреда, а тамо је *х* сачувано), *Пијома Лоза, Рујеви брије, Смокви криши, Сенокдски дрјен, Трешињеви сирана, Трешињеви дб, Трњански криш* (необично образовање, очекивало би се: *шрњински*, од *шрн/шрњина*, односно *шрнски*, од *шрн*), *Трндови руја, Трндови дб, Цердове рује, Цердови брије, Црвена ѡайрати и др.* Ту су, затим: *Бријешк брдо, Букова ѡрдб (и Букови ѡрдб, masc.), Букови лонци (Зг), Буксенад лавица/јама/сирана, Буксенад ѡоток/брје* (према имену шимшира — *Vixus sempervirens*), *Бусни дб, Врск лавица*. Као што се види, увијек је ријеч о придјевима одређеног вида, са дугим последњим слогом.

Исти придјеви (изведени од имена биљака) срећу се и у облику неодређеног вида, тј. у облику својственом присвојним придјевима: *Бров дб, Бретијов ѡбд, Грабова улица, Грабови ѡиток, Драчанов ѡбд* (можда је у питању лично име *Драчан*), *Јабуков дб, Јабукове рује, Јаворова руја, Јаворов дб, Јасенова ѡайрати, Јасенов криш, Јасикови дњиште, Койријина руја, Косијрикова ѡрдб (Зг), Крјушев дб* (може бити и по личном имену), *Крјушкив дб, Кућинов дб, Орахов дб (Зг), Пелјинов вр(х), Рјевијр (може бити и по личном имену, али је вјероватније према биљци *рујевини*, које у свим брдским подручјима ове територије имаовољно), Смрдљиков/Шмрдљиков криш, Трнов дб, Чичков дб.* Како се види, никада није у питању одређени придјевски вид, никада крајњи слог нема квантитета.

Функција уметка *-ов-*, *-ев-* је разноврсна. Понекад је у питању његова семантичка вриједност. Заправо, овај уметак је носилац одређеног нивоа квалификације, али је и то у зависности од других морфолошких елемената — *ливовица : ливовача* и сл.

С друге стране, облици без проширења *-ов-*, *-ев-* означавају земљиште чији је назив раније образован, тако да данас он не мора бити обавезно мотивисан присуством биљака чије је име у основи топонима. Тако, *Тойолица* не мора и сада да има ма какву везу са тополом, односно гајењем топола, или успијевањем ове биљке на земљишту које носи њено име, *Смоквица* не мора да је у вези са гајењем смокава итд., али, зато, *Смоковине* говоре о присуству смокве, о могућности за њено гајење, односно за њен опстанак на одређеном подручју.

Тип: *Бјелиши, Бјелуши, Бјелух, Боровица, Бурача, Вишња, Грабовина, Драча, Дренови, Дубови, Зеленика, Јаблан, Јабука, Јавор, Јарик, Јасен, Јасике, Койриве, Коштан, Кошћеле, Кртолице, Крушике, Кун, Лијеска, Лозница, Локвањ, Мајрева, Макљен, Маслине, Метвица, Мурва, Орах, Оскоруша, Пайрати, Пайратине, Пелин, Пејтушин, Тойола, Трешиња, Трн, Трњина, Фрба, Цер, Шијак, Шијура, Шуме* итд. — показује да скоро 1/7 микротопонима који су добили назив по имену биљке то име преузимају непосредно.

2. Микротопоними настали ћо имену животиње (зоотиму)

У нашем списку налази се око 120 топонима формираних на основу близу 40 имена животиња, птица, водоземаца, гмизаваца, инсеката и сл. То је следећи животињски свијет: балин кокоћ (Upira erops,⁸ уп. и божја птичица),^{8a} врана, вук, ћоведо, ћолуб, ћуштер, јасаба, једријебе, јсуне, зец, змија, јаћне, јазавац, јарац, јасћреб, јелен, кобила, коза, коњ, кос, креја (крешталица, или сврака), кукавица, куниџа, ласића, лисица, медвјед, мии, обад, овча, орао, ћас, ћашка, ћашница, риба, свиња, соко, срна, ћишакор (пацов), ћук.

Податак да постоје називи добијени по именима животиња која више нијесу у употреби указује на старину назива микротопонима. Доста је, нпр., назива везаних за име свиња, док у говорима ових крајева мјесто општег назива свиња постоје називи: крме, ћрасе, затим: вейар (одрасла свиња м. рода), крмача или ћора (одрасла свиња ж. рода), ћуде (младо свињче) и др. Или, назив Старкорине потиче, свакако, од имена ћишакор, које је овдје скоро непознато (ту је ћух, ћольски мии, ређе ћацов).

Но, погледајмо прво називе.

Баљинац, н	Вўчјё рўпе, н, за
Баљиновац, н	Вўчјй пѓд, за
Бизачине, ъ	
Бизачине — Зг, за	Говедарїца — Зг, н, х
Враниј јама, н	Голубїн крш, н
Враний дб, за	Голубїња — Зг, с
Вранине рўпе — Зг, ъ	Голубовача, н, ъ
Вранинска, за	Голубовине, н, за
Вранискб копито, ъ, л	Голубов кїм, н
Враништовац, ъ, н	Гўштерова шўма, ш, за
Врача горица, н	Жїбарбвици, за, н
Врачеве прѣдоли, ш	Жїбја лўка, ъ, л
Врачјё долине, за	Жїблїак, л, ъ
Вўкова главица, н	Жїбуровац, л
Вўкова рўпа, за	Ждребања — Зг, н, с, х
Вўковина, ш, за	Ждребења прѣдо — Зг, н, за
Вўковине, ш, за	Ждребањик, зас.
Вўковица, ъ	Зечевина, ъ
Вўкотрн, за	Зечиџе — Зг, ъ
Вўкотица, ъ, л, ш	Змијево брѓо, за
Вучица, зас.	Змијина, ъ
Вўчја рўпа, н, за	Змијино копито, л

⁸ Уп. Dr. Miroslav Hirc, Ptice, Zagreb 1938—1947, 6.

^{8a} Уп. исто 19.

Јагањскји ѩбेर — Зг, за
 Јагњелашта, за
 Јагњелаште, за
 Јагњила, зас., за
 Јагњило, за
 Јагњилски ѩбेर, за
 Јазбача, ъ
 Јазбабчевина, ъ, л
 Јазбочина, л
 Јазбочине, л
 Јарчева ъйва, л, ъ
 Јастребица, ъ, л
 Јастрећ, зас.
 Јастребице — Зг, за
 Јеленак, зас.
 Јеленђ ждрјело — Зг, за

 Кобилача — Зг, ъ, х
 Кобилачка лака — Зг, ъ
 Кобилачки дô — Зг, за, л
 Кобиловина — Зг, ъ
 Кобилья глáва, за
 Кожја путања, н
 Коза путања, н
 Кокот, н
 Козомор, н
 Козомор-дô, за
 Књева рूпа, за
 Књева шума — Зг, за
 Књескo осоје — Зг, за, ш
 Коњушња — ДП, за
 Коншица, за
 Косић, зас.
 Косова гомилла, н
 Косовиј Луг, село
 Крёђвина, ъ, л
 Кукавица, ъ
 Кунјичин крш, н
 Куновача* — Зг, за, ш
 Куновава главица — Зг, н

 Ластавица, л
 Лије, л, ъ

Лијса — Зг, с
 Лисичина, за

 Магарчева рूпа, за
 Међедача — Зг, ъ, л
 Мeђeђe/Мeђeћe, село
 Мeђeћj крш, н
 Мийшја глáва, за, н

 Обадине — ДП, ъ, л
 Обадов Бријег — ДП, зас.
 Овчј гáz, л, х
 Орја Лука, село
 Орлов крш, н

 Пакдова јаљвила, н
 Паcака — Зг, ъ, л
 Пасеа rूпа — и Зг, за
 Пасе пландаште, за
 Пач(j)ј гáz, л, х
 Под јаљвила, н
 Под Кобильј глáву, за
 Подорљовине, за
 Подсвиње, за

 Рибаш, л, ъ
 Рибљак, зас.
 Рибљак, л, ъ
 Рoснo јаљвише, за

 Свиња глáва — ДП, н
 Свињева пâпрат, за
 Свињи дô, за
 Свињаште, за, ъ
 Сеница, ш
 Соколине, ш, за
 Срн-дô, за
 Стакорине, ъ

 Тијевина, ъ
 Тукалица, за
 Туковина, за
 Туков крш, н

* Куновача и Кунова главица може бити колико од куница толико и од кун (*Acer campestre*).

Анализом списка долазимо до следећих карактеристика:

1. Један дио топонима као да има особине које карактеришу животиње чија су имена у основи назива, дакле та су мјеста позната по тим животињама, било да су оне живјеле у њима, било да живе сада. Таква су: *Балиновац, Бизачине, Вранићовац, Вуковина, Вукошица, Голубина, Голубовача, Голубовина, Жабаровци, Жабљак, Ждребања, Зечевина, Јајњелишиће, Јајњило, Јеленак, Крејовина, Лисичина, Међедача, Међедовина, Обадине, Рибљак, Буковина* итд. Овај тип назива је чест. Треба, међутим, имати у виду да постоје и антропоними наслоњени на имена животиња, као *Вук, Голуб*, па топоними типа *Вукошица, Голубовача* и сл. можда нијесу непосредно наслоњени на зоониме *вук, голуб* и сл.

2. Другу групу чине називи састављени од описног приједјева (насталог од имена животиње) и апелатива: *Врањско койишћо, Врача йорица, Враџе долине, Вучја руја, Ждребећа йродо, Змијево (= змијско) брдо, Јајањски обер, Јелено (= јеленје) ждријело, Козја йушања, Кобилачки (= кобиљи) до, Косови Луї, Лиса вршача* (вјероватно овдје није ријеч о голој вртаци, већ о „лисичијој”), *Међећи кри, Мишија ћлава, Овчи ћаз, Орја Лука, Пасја руја, Свињи (= свињски) до* итд. И ових назива је много.

3. Трећа група имена означава припадност животињи по којој је назив добијен, а таква су: *Вранић до, Вукова ћлавица, Голубов кам, Змијино койишћо, Коњева руја, Орлов кри* итд. Свуда је у првом дијелу двочланог назива присвојни приједјев од имена животиње а у другом је име-апелатив. Наравно, овдје није ријеч о припадности одређеног локалитета животињи (али и то може бити, уп. *Куничин кри*, где је ријеч о мјесту где живи куниција, премда је у питању, вјероватно, даља мотивираност). Као и код назива под 1, тако се и овдје могу мијешати називи по антропонимима и према животињама.

И фреквенција ових назива је изражена у великој мјери.

4. Четврту групу чине називи који су једноставно имена одређених животиња. Такви су: *Вучица, Зечица, Јастарбица⁸⁶, Јастареб, Кокош, Косић, Кукавица, Ласијавица, Лија, Сеница*. Откуда ови називи, да ли имају етимологију као прва три типа? Мотивисаност, свакако, овдје није по особини локалитета која га у нечemu изједначава са одговарајућим живим бићем, већ је у питању теже објашњива метафоричност.

5. Пету групу чине сложенице типа: *Вукојрн (= вучји трн), Коложуњ, Козомор* итд. *Вукојрн* значи мјесто где је некада била густа шума у којој је било вукова, *Козомор* — стијење на којему су козе, тражећи храну, често ломиле ноге, док *Коложуњ* може да буде и по личном имену, како то објашњава Ердељановић⁸⁷, а може да буде и у вези са шумом у

⁸⁶ Вучица, Зечица, Јастребица ће вјероватније бити изведене од *вук, зец, јастреб* — помоћу наст. -ица, на основу чега би ови називи могли доћи и под 2.

⁸⁷ Ј. Ердељановић, *Слјара Црна Гора*, СЕЗБ XXXIX, 400. Тамо он каже: „Даничић и Маретић доводе име Жуњ од Junius . . .”, па даље: „Име Коложуњ би дакле могло бити сложено од романског (талијанског) collo, врх, и имена неког Влаха, који се звао Жуњ, те би значило Жуњев Врх или Жуњево Брдо . . .” (о.с. 400).

којој су живјеле или живе жуне (наш топоним *Коложуњ* је име за шумовиту обалу Зете у близини Спужа, дакле у нижем и равном предјелу).

Овој категорији припадају и називи типа *Срн-до*, који су семантички исто оно што имамо у тачки 3.

6. Једну групу чине називи чији први дио садржи пуно име животиње, као основа ријечи, и суфикс, који даје нијансе значења, али увијек везане за основно име. Такви су називи: *Јелен-ак*, *Међед-ача*, *Међед-овина*, *Обад-ине* и др. (уп. т. 1).

7. Неки називи су везани са одређеном радњом која је некада обављана, или која се и сада обавља на датом локалитету. Такви су: *Свињиште*, *Јајнило*, *Јајнишиће* и сл. Међутим, и ови називи могу бити добијени као они у претходним тачкама, што значи да са њима не мора бити везана радња која се односи на животиње чије име је у основи назива. Тако, *јајнило* не мора да буде мјесто где су се јагњиле овце, чешће је то мјесто где се јагњадима даје храна изоловано од оваца. А *Свињишће* може бити локалитет где су се скupљале свиње на исхрану или на ваљање у блату.

8. Необичан је тип *Говедарица*, где је занимање (*говедарица* је жена која се брине о говедима) постало назив локалитета. Оваквих примјера нијесмо нашли више, али их вјероватно има. Тај тип би могао да се односи колико на име животиње у основи назива, толико и на занимање особе које означава пун назив локалитета. Могући су, наиме, називи локалитета овог типа, као: *чобаница*, *жњеварница*, *кућаница*, *домаћица*. Такав тип нам је познат у другим крајевима Црне Горе. Међутим, нијесмо нашли на овај тип образовања везан за мушки занимања (рецимо, *орач* или сл.). То је вјероватно отуда што су у прошлости на овим подручјима занимања у домаћинству била углавном везана за жену, док је мушкарац био више ратник него земљорадник, домаћин, ловац и сл.

3. Нека деминутивна образовања

На овом подручју забиљежили смо близу стотину назива локалитета деминутивно образованих. Како се види, таква образовања су честа, заузимају висок постотак укупног броја назива локалитета. То није ни најмање чудно када се зна да се ради о уситњености парцела, тј. дјелова имања појединих власника, односно када се има у виду конфигурација терена, на којему брдски дио заузима највећи проценат. На овом подручју није могуће говорити о локалитетима чији називи обухватају комплексе који се могу мјерити хектарском површином. Овде је основна јединица за мјерење површине *ар*, а већа и чешће — *рало* (1.800 m^2), којом се мјери и величина имања (земљишта) и површина сеоских забрана (тзв. комуна). Међутим, ко познаје менталитет становништва ових крајева, може се увјерити да деминутивна образовања назива локалитета неријетко имају и хипокористичко значење, што takoђе има своје социолошке коријене, јер је, напр., неки *дочић* неријетко једино продуктивно земљиште домаћинства, или је то нека *њивица*, *окрајчић*, *рутница* и сл. И

по правилу, ови локалитети означавају плодно земљиште — ливаде, њиве и забране, док су ријетка деминутивна образовања назива локалитета који означавају неплодно земљиште, камењар и сл. (какви су, напр., *Главица*, *Гарчић*, *Међище*, *Шкалица* и др.).

У нашем списку налазе се сљедећа образовања овога типа:

Бањица	Кочић
Барица	Кошћелица
Барице	Крауљица
Брајиће	Кртоблице
Брестића	Кружића
Буквице — Зг	Крүшчица
Бусице	Лаљин добрац
Височица, оп.	Лачиће
Вишњица — Зг	Ливадице
Вишњица — Зг	Лозица — Зг
Гарчић, оп.	Лозица — Зг
Гарчић, оп.	Лоќвице — Зг
Главица, село, оп.	Лучића
Глазица, село	Лучиће
Горића, село и др.	Луши
Гомиљица	Међица — и Зг
Гредића	Међиће
Грлић, село	Млачиће — и Зг
Грменици	Млинице
Грүдица	Млинчице
Гуванце	Надиће
Долац	Надиће
Долиница	Окrajи
Добић — Зг	Плочице
Добић	Подић
Драпчица, зас. у Зг	Поточак
Дреничићи	Поточица
Дубравица	Потпилић, и зас.
Дуванјак	Праск(в)ица, — и Зг
Дуга њивица	Превградица
Залоќвица	Продбић
Закитица	Пулић, и зас.
Згрдица	Радева кљица
Змијиница	Рапице
Косић, село	Рожак
Котлићи	Рожакац

Рудјанице	Ублић
Рұпице — и Зг	Ублица
Сламница	
Смоквица	Ћерамидица (овдје је <i>ћерамидница</i>
Собица	земља од које се праве црепови —
Солица — ДП	„ћерамиде“)
Стόлац	Шапица
Стубица	Шквалица
Тополица	Шпильница

Скоро сваки од ових назива налази се у више мјеста на цијелој територији о којој говоримо, тако да би списак сачињен према насељима био најмање три пута дужи него што је наш.

Најчешћи суфикс који подстичу ова образовања су: *-ица*, *-чица*, *-ћица*, *-(-)ице*, *-(-)ићи*; *-ац*, *-ак* и др.

Етимологија ових образовања је најчешће једноставна. Обично је у основи име-апелатив на које је додат суфикс који носи деминуцију (уз нужне фонетске промјене). У неколико случаја, међутим, етимологија је доста нејасна, па ћемо их размотрити.

Глизица је назив села у Мартинићима. Као „село у Црној Гори у Бјелопавлићима” га помиње и Рјечник ЈАЗУ,¹⁰ али не даје никаква даља објашњења. У Рјечнику, одмах изнад *Глизица* наведена је одредница ГЛИЗА, са назнаком: „f. vidi gladna. -isporedi 1. gliva. — U naše vrijeme u Hercegovini. Lj. Nenadović.”¹¹ А Петар Скок у свом Етимологијском рјечнику хрватскога или српскога језика наводи одредницу *глиза* са више значења, међу којима: „gliva (kao bolest struma)”.¹² У Водицама *глиза* је „osušen teleći želudac za pravljenje sira”,¹³ у околини Ливна „ukiselo mliko”.¹⁴ Скок наводи да је ово балканска пастирска ријеч илирског поријекла „која се налази још и arb. gjizē f — (Skadar) dziz ’ricotta, Käse, Topfen, gelabte Milch”.¹⁵ У свом етимолошком речнику словеначког језика Ф. Безлај наводи ријеч *gliža* као „žleza”, „struma, nabrekle žleze”,¹⁶ истичући да је етимологија нејасна. Наводи и могућност означавања овим именом чира.

Ако бисмо из наведеног тражили етимологију имена *Глизица*, било би најбоље да се опредијелимо за једно од значења која помиње Скок, tj. да је у питању балканска пастирска ријеч која означава телећи желудац осушен за сирење („сириште“). Дакле, могло би се то претпоставити, јер се ради о засеку који се налази изнад Бјелопавлићке равнице, чији су се становници у прошlostи бавили претежно сточарством и про-

¹⁰ Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika JAZU (RJA) III, 199.

¹¹ Исто.

¹² P. Skok, Etimologiski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika I, 570.

¹³ Исто.

¹⁴ Исто.

¹⁵ Исто.

¹⁶ F. Bezlaј, Etimološki slovar slovenskega jezika A—J, SAZU Ljubljana, 1977, 148.

дајом бијелог mrса (сира, кајмака и сл.) на оближњој пијаци, код данашњег насеља Спуж. То би значило да је *Глизица* мјесто у којему се производи „сириште”, глиза.

Пулић је узвишење у близини Глизице, некада вјероватно насељено, а сада се насеље зове Потпулић, дакле — испод Пулића (истина, Пулић је и узвишење, главица). У Рјечнику ЈАЗУ под одредницом ПУЛИЋ, пулић налазимо значење: „,a) *pule, tovarić, magarčić, mlado od magarice.* — б) *ždrjebe, ohme, mlado od kobile; lat. pullus . . .*” — „,c) *pilić, piple; ispor: tal.pollo.*”¹⁷ Да ли и ово име везати за занимање људи? У таквом случају би се могло говорити о гајењу пилића и њиховој продаји на оближњој пијаци о којој је ријеч код *Глизице*. Вјероватно не би било разлога помишљати на етимологију која би се везала за значење у Рјечнику ЈАЗУ под „,a”.

Солица је микротопоним у Загорку, у Доњим Пјешивцима. Паичком етимологијом би се могло закључити да се ради о локалитету који има значење слично значењу локалитета *Солила*, који је чест у црногорској микротопонимији, а означава мјесто где се овцама или козама даје со. Међутим, етимологија назива локалитета *Солица* може бити и другачија. Рјечник ЈАЗУ каже да је то „*sitan grad, često pomiješan s jakom i naglom kišom; zrnast snijeg . . .*”¹⁸ У свом великом Енциклопедијском немачко-српскохрватском речнику С. Ристић и Ј. Кангрга под одредницом *Ha'gel* дају значења: „,1. grad, tuča f, krupa f, sugradica f, led, cigančići m pl.; fig. ~ von Geschossen pljusak od puščanih zrna; fig. ~ von Schlägen pljusak od batina (i. udaraca); fig. ~ von Schimpfworten pljusak pogrdnih reči (i. psovki) . . .” „,4. sačma f; mitraljeska municija.”¹⁹ Овде се наводе и друга значења, сродна горњима, или изведена од њих: „gust kao grad”, „zrno sačme” и сл.²⁰, наравно уз одговарајућу одредницу.

За тражење етимологије називу нашег локалитета остаје више могућности, али се на то не опредјељујемо овом приликом.

Жељели смо, управо, да са ова три примјера истакнемо само несигурне путеве етимологисања у микротопонимији, нарочито на подручјима која су у својој историји припадала различitim народима односно различитим културама. И рекло би се да етимологије ове врсте имају најчешће сигурнију логику када полазе од географско-историјских и економских услова у којима су живјели они који су давали називе локалитетима. У нашем првом случају (*Глизица*) опредијелили смо се за једну етимологију управо вјерујући да је име добијено према главном занимању људи у мјесту, а дали су га не мјештани већ становници сусједних насеобина, можда најприје они који су на пијаци куповали производе које су продавали људи из Глизице. Слично смо поступили и са етимологијом назива *Пулић*. Код трећег назива смо само отворили ћевентуалне могућности за етимологију. Али, у сва три случаја могућ је и другачији приступ,

¹⁷ RJA XII, 645.

¹⁸ RJA XV, 906.

¹⁹ S. Ristić, J. Kangrga, *Enciklopedijski nemačko-srpskoхrvatski rečnik*, „Просвета“ Београд, 1963, I, 618.

²⁰ Исто.

што значи — и друга етимологија, ко зна, можда без непосредне везе са оним што смо ми навели.

Наш списак деминутивних образовања омогућава и анализе друге врсте: тамо налазимо два екавска облика (*Бресийца*, *Дренчићи*), где би могли бити и ијекавски; јавља се и лик *Руйице* и лик *Райице*; имамо *Лачице* и *Млачице* (у истом значењу) итд.

Задржали смо се на неким називима који су деминутиви само по форми а по значењу су „нормална” именовања. Такви су примјери: *Браћица*, где се ради о називу браче, „*vinova komina, trop, tropine*”,²¹ *Вучица*, *Грлић*, *Драчица*, *Змијинице*, *Каменица* (= удуబљење у камену, природно или вјештачко, у којему се задржава вода; на неким просторијама то је једина вода коју користе жива бића), *Клачица* (= кречана), *Косић*, *Кружница*, *Мрчице*, *Ублице* (мјеста где су ублови ‘бунари’), *Пирамида* (локалитети у Кујави и на Фрутку, где се некада вјероватно на њима правила „ћерамида”), *Шайица* (од ‘шапа’), *Шкалица* (од ‘шкала’ — скала), *Шиљица* (од ‘шиља’) итд.

4. Нека сложена образовања посебној типу

Издвојићемо само неке сложенице и полусложенице:

Бијград	Доброгод(т)
Бистран-поток	Каћун-камен
Бјелоглав	Козомор
Бјеловрмац	Кбложукъ
Бјеловршац	Лупоглава
Бјельјај-брјјег	Међуплоче
Блѣгобрѣди	Озриј-дѣ
Виноград	Петријон
Виноградина	Самоград
Виноградиште	Сокој-крш
Водопој	Срн-дѣ
Водоток/Водоток	Суб-дѣ
Врљезуби	
Врскочина	
Вукотрн	

Овдје, како се види, имамо двије групе сложених образовања — сложенице и полусложенице. Код сложеница се јављају сљедеће категорије:

- придјев + именница (Био+град, Бјело+глав и др.);
- именица + именница (Вино+град . . ., Водо+ток, Вуко+трн и др.);
- именица + глагол (Водо+пој[ити], Козо+мор[ити]);

²¹ P. Skok, Etimol. rječnik . . ., I, 195.

- г) предлог + именница (Вр + скочине, Међу + плоче);
 д) замјеница или везник + именница (Само + град).

Етимологије неких од ових сложеница, али и полусложеница, нијесу ни најмање једноставне. Ипак ћemo рећи нешто о њима.

Блајбради могло би да потиче од антропонима **Блајбрад* (изведеног од благ + Обрад, исп. име у Речнику М. Грковић *Милобрад*), или измјеном од *Блајбрай* (исп. *Драјбрай*, *Миобрай* и сл.).

Врљезуби може да буде *врљ(ав)+зуб*. Поред значења „разрок”, *врљ(ав)* значи и „неједнако израстао, несиметричан” — о роговима (отуда топоним у Цуцама *Врљерої*, по саопштењу М. Пешикана), па овде може бити од надимка који указује на неправилне зубе. Но, то име може бити и у вези са именом птице *врљез/брљез*.²²

Суб-до је можда у вези са зоонимом *суй* (врста орла). Да је овде у питању префикс *суб-*, тј. латински предлог *sub*, не можемо претпоставити једноставно зато што на цијелом овом подручју сличних образовања нема.

Пейријон би евентуално могло да се повезује са албанским личним именом (*Пејир+Бон*).

Чини нам се да су неке полусложенице једноставније мотивисане. Тако је *Бисиран-йошок* — бистри (или брзи) поток; *Бјељај-бријеј* — бијели бријег (премда би могло бити и од белај — незгода, несрћа, невоља, патња, мука и сл.)²³; *Каћун-камен* — мјесто где се, вјероватно, најраније појављује каћун (*Crocus ili Orchis*); *Сокој-криј* — мјесто где се легу соколи, односно мјесто где се соколи радо окупљају, евентуално где живе; *Сри-до* — мјесто, до где се појављују срне итд. *Озријеј-до* — вјероватно показује име настало на основу личног имена *Озриша, Озро, Озрен, Озрислав* или слично.²⁴

²² Уп. Речник српскохрватског књижевног и народног језика САНУ, Београд, књ. 2, 134 — *брљез* *Sitta europaea caesia*, в. и РСАНУ 3, 68 — *врљез*, које је упућено на *брљез*.

²³ Уп. А. Škaljić *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*, „Свјетлост” Сарајево, 1966, 134.

²⁴ Уп. Ozrišlav i Ozriša u RJA (IX, 524) и Озрислав, Озриша, Озро код М. Грковић, *Речник личних имена код Срба, „В. Каракић”* Београд, 1977, 151.

Drago Čupić
**AUS DER TOPOONYMIE DES MITTLEREN
 ZETA-LAUFES**

Zusammenfassung

Der Autor behandelt das toponomastische Material des mittleren Zeta-Laufen (in Montenegro), dessen Namen an der Tier- und Pflanzenwelt verbunden sind, sowie auch manche deminutive und zusammengesetzte Bildungen in der Toponymie dieses Gebiets.

Der Autor findet in der Mikrotoponymie dieses Gebiets ein grosses Prozent von Bildungen, die nach den Tier- und Pflanzennamen entstanden sind. Die Lokalitäten sind an die auf dem betreffenden Gebiet existierenden Tier- und Pflanzennamen am öftesten gebunden, und nur selten kommen Toponyme vor, die nach den Namen in der diesem Gebiet nicht mehr existierenden Tiere oder Pflanzen entstanden sind, oder die sich auf in der Zwischenzeit verschwundene Lexeme gründen.

Bei den deminutiven Bildungen ist der Ursprung der Bezeichnung am öftesten slawisch, doch haben manche Lokalitäten die an den älteren linguistischen Zustand gebundenen Namen, was die reiche ethno-geschichtliche Vergangenheit dieses Gebiets illustriert. Etwa ähnliche Situation ist auch bei den zusammengesetzten Bildungen.

Im vorliegenden Material wird über die Lebensweise der Menschen, über die Geschichte dieses Gebiets, über die Natur und ökologische Bedingungen, unter denen die Bevölkerung dieser Gegenden gelebt hat, gesprochen.

In manchen Fällen führte der Autor morphematische, semantische und etymologische Analyse der Namen durch.